

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Epist. XXXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

A patitur vetustatem. Quarendum est ergo ¹⁸ quod non fiat in dies deterius, cui non possit obstari. Quid hoc est? animus: sed hic rectus, bonus, magnus. Quid aliud voces hunc, quàm ¹⁹ Deum in humano corpore hospitantem? Hic animus tam in equitem Romanum, quàm in libertinum, quàm in seruum, potest cadere. Quid est eques Romanus, aut libertinus, aut seruus? Nomina ²⁰ ex ambitione, aut ²¹ ex iniuriâ nata. Subsillire in cælum ex angulo licet: exsurge modò, & te quoque dignum Finge Deo. Finges autem non auro, non argento: non potest ex hac materiâ ²² imago Deo exprimi similis. Cogita illos, ²³ cum propitij essent, fictiles fuisse.

EPIST. XXXII.

LAVDAT Lucilij solitudinem, & subductionem. Porro hortatur, nequis tempus eripiat, B illud tam breue & fugax. Contemnat etiam vulgaria vota.

I N QVIRO in te, & ab omnibus sciscitor, qui ex istâ regione veniunt, quid agas, ubi & cum quibus moreris. Verba dare non potes. tecum sum. Sic viue, tamquam quid facias auditorurus sum: imò tamquam visurus. Quæris, quid me maximè ex his quæ de te audio, delectet? quòd nihil audio: quòd plerique ex his quos interrogo, nesciunt quid agas. Hoc est salutare, non conuersari dissimilibus, & diuersa cupientibus. Habeo quidem fiduciam non posse ¹ te torqueri, mansurumque in proposito, etiam si sollicitantium turba circumbeat. Quid ergo est? non timeo ne immutent te, timeo ne impediant. Multum autem nocet & qui moratur, utique in tantâ breuitate vitæ: quam breuiorem inconstantia facimus, aliud eius subiade atque aliud facientes initium. Diducimus illam in particulas ac lancinamus. Propera ergo Lucili carissime, & cogita, quantum celeritati additurus fueris, si à tergo hostis instaret, si equitem aduentare suspicaretis, ac fugientium premerere vestigia. Fit hoc. premeris. accelera, & euade. perduc te in tutum, & subinde considera, quàm pulchra res sit consummare vitam ante mortem, deinde expectare securum reliquam temporis sui partem: in possessione beatæ ² vitæ positum: quæ beator non fit, si longior. O quando videbis illud tempus, quo scies tempus ad te non pertinere, quo tranquillus placidusque eris, & craftini negligens, & in summâ tui fatietate! Vis scire, quid sit quod faciat homines auidos futuri? ³ Nemo sibi contingit. Optauerunt utique tibi alia parentes tui: sed ego tibi contra, omnium eorum contemptum opto, quorum illi copiam. Vota illorum multos compilant, ut te locupletent. quidquid ad te transferunt, alicui detrahendum est. Opto tibi tui facultatem, ut

vagus

18. QVOD NON FIAT IN DIES.] Perplexitas hic librorum. Meus, & quidam: quod non fiat in dies, cui non possit obstari. Alij, in dies eius quo non possit obstari. Alij, eique non possit obstari. Certum, vulgatam interpolatam esse: an sic concinnandam? quod non fiat indigens eius, quod non proficit optari. Vel, quo non has indigens eius. Significaret, interna & vera bona querenda, ad quæ Votis non opus, sed Voluntate, & sunt in nobis. Sanè initio epistola contra Vota dictum: & omnino tale hic fuit.

19. DEVM IN HVMANO.] De hac locutione & sensu, ego vbertim Manuduct. 11. Dissertat. XIX. Item Physiol. 111. Dissert. VIII.

20. EX AMBITIONE.] Vt Eques, aut Senator.

21. EX INIURIA.] Vt libertinus aut seruus. Nam ab oppressione equalium, seruitus.

22. IMAGO DEO SIMILIS.] Atqui nos sumus scilicet: nonne & hoc Christiani dogmatist?

23. CVM PROPITII ESSENT.] Vetere imperio,

& paupertate: cum Roma moribus armisq. floretet. Nunc irati Dij videntur, & nos pessimi pessum paulatim imus.

EPIST. XXXII. I. TE TORQVERI.] A recto in prauum.

2. VITÆ POSITVM.] Quidam scripti, vitæ ponit: è quo velim, ponentem. Sententia est, Nec sapientem quidem vitam longam cupere, & diu esse in possessione Virtutis: quia Beatitudo tempore non crescit. Est inter Stoica paradoxa, & explicauit Manuduct. 111. Dissert. 111.

3. NEMO SIBI CONTINGIT.] Erasmus in Adagijs censet, Senecam respicere ad illud iritum Platonis, Neminem sibi nasci. Dij boni, quàm diuertit à nostri mente! quæ est, Homines distrahi, varia & vana agitare, optare: neminem apud se esse, & se contentum. Hoc autem facit Sapiens, qui sibi sufficit. Eo sensu, melius in scriptis: nemo sibi contingit presenti tempore. Est autem simile, quod mox sequitur: Opto tibi tui facultatem: ut tibi contingas, non alij & alia diripiant, ac possantur.

4. SIMVL

vagis cogitationibus agitata mens, tandem resistat, & certa sit: vt placeat sibi, & intel- A
lectis veris bonis, quæ 4 simul intellecta sunt, possidentur, ætatis adiectione non egeat.
Ille demùm necessitates supergressus est, & exauctoratus ac liber, qui viuunt vitâ peractâ.

EPIST. XXXIII.

NEGAT sententias aut chrias è Stoicis excerpendas. Primum, quia omnia plena talibus
& densa sunt: deinde quia turpe, cum auctore semper loqui. Nostra faciamus, & vitâ præ-
feramus.

DESIDERA S his quoque epistolis, 1 sicut prioribus, adscribi aliquas voces 2 no-
strorum procerum. Non fuerunt circa flosculos occupati: totus contextus illo-
rum virilis est. inæqualitatem scias esse, vbi quæ eminent, notabilia sunt. Non est admira- B
tioni vna arbor, vbi in eandem altitudinem tota silua surrexit. Eiusmodi vocibus re-
ferta sunt carmina, refertæ historiæ. Itaque nolo Epicuri illas esse existimes: publice
sunt, & maximè nostræ. Sed in illo magis annotantur, quia raræ interveniunt, quia 3 in-
speratæ, quia mirum est aliquid fortiter dici ab homine mollitiam professo. Ita enim
plerique iudicant. apud me verò Epicurus est & fortis, licet 4 manuleatus sit. Fortitudo,
& industria, & ad bellum prompta mens, 5 tam in Persas quàm in 6 altè cinctos cadit.
Non est ergo quòd exigas 7 excerpita, & repetita: continuum est apud nostros, quidquid
apud alios excerpitur. Non habemus itaque 8 ista odorifera, nec emptorem decipi-
mus, nihil inuenturum cum intrauerit, præter illa quæ in fronte suspensa sunt. Ipsi per-
mittimus, vnde velint sumere exemplar. Puta nos velle singulares sententias ex turbâ
separare: cui illas adsignabimus? Zenoni, an Cleanthi, an Chryssippo, an Panætio, an
Posidonio? Non sumus sub rege: sibi quisque se vindicat. apud istos quidquid dicit
9 Hermachus, quidquid 10 Metrodorus, 11 ad vnum refertur. Omnia quæ quisquam C
in illo

4. SIMVL INTELLECTA SVNT.] Nam in indi-
cio & habitu optima Mentis est Beatitudo: qui mo-
mento contingit, purgatâ & perfectâ Ratione. Vide
aliquid eadem Dissert. III. in fine

EPIST. XXXIII. I. SICVT PRIORIBVS.]
Ergo abiunctæ sunt, & disparatæ? apparet: & velut
ex intervallo scriptas, aut libris potius diuisas. Dixi
in Præloquio.

2. NOSTRORVM PROCERV.] Stoicorum,
sicut antea Epicuri ferè.

3. INSERATÆ.] Veteres, inspectæ, aut inspe-
ctatæ. Legerem, inaspectatæ.

4. MANVLEATVS SIT.] Notum tunicas chiro-
dotas, siue manicatas, mulierum aut mollium fuisse.
Viri brachijs nudis incedebant. Virgilius itaq; obicit.
Ettunicæ manicas, & habent redimicula mi-
tras.

Agellium lib. VII. cap. XII. vide. Simile in De Vit.
beat. cap. XIII. Hoc est tale, quale vir fortis stola
indutus Tale vel asperius de Epicuro & affectis, Ar-
cesilaus, qui interrogatus, Cur ex alijs sectis ad Epi-
curam transirent multi, nemo ex illis ad alias?
Nam, inquit, ex viris Galli fiunt (enirati) ex Gal-
lis viri numquam.

5. TAM IN PERSAS.] Qui fluxâ & solutâ
veste: sed iudem militares. Ammianus XXI. Ad eò
autem dissoluti sunt, & artuum laxitate, vagoque
incessu iactitantes se, vt effaminatos existimes,
cum sint acerrimi bellatores.

6. ALTE CINCTOS.] Quod militum Ro-
mæ, item strenuorum aut ætiosorum erat. Virum-
que habitum Horatius tangit:

Malthinus tunicis demissis ambulat: est qui
Inguen ad obscænum subductis vsq; factus.
Alibi noster, de Mecanate: Putes altè cinctum
dixisse.

7. EXCERPITA ET REPETITA.] Intelligitne
Repetita, laudabilia & quæ solent lectione iterari,
an quia etiam inter legendum ad ea dici solet, Repe-
te? Hoc puto: nisi Repetita, quasi diuisa & in locos
suos partita, possis legere.

8. ISTA ODORIFERA.] Licebat, & dece-
bat, in textu poni vocem libris aliquot assertam, ocu-
liferia, siue oculiferia: nam veritas ita est, & senten-
tia posita. Non habemus nos, inquit, vt in tabernis,
exposita quadam cum titulis, aut per se splendens,
quæ oculos feriant, & transeuntes ad emendum ali-
ciunt: non habemus: sed pariter vbiq; decor & bo-
nitas est. Vox autem apud facta, quia talibus, vt ipse
loquitur (epist. LXXXVIII.) imperitorum feriuntur
oculi: iterumq; alibi: Splendore imperitorum
verberant oculos.

9. HERMACHVS.] Successor Epicuri in scholâ.

10. METRODORVS.] Inter nobiles eiusdem ami-
cos & discipulos.

11. AD VNVM.] Epicurum.

12. DVM-